

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravnitvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inzerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inzerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inzerati po dogovoru. Inzerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Petrov rojstni dan.

Na južnem delu Ogrske stanujejo zdržema Srbi. Ogrji so po svoji naravi ohol, silovit narod. Zaradi tega ne priznajo državljanskih pravic inorodnim rasam, katere obvladujejo: ne Rumunom, ne Slovakom, ne Rusinom in najmanj Srbom. Doma zatirajo Srbe in da bi ti ne čutili velikega razločka med njihovo usodo in usodo krvnih bratov v kraljevini, smatra mažarska politika vsak vspeh Srbov v kraljevini kot škodljiv mažarski državni ideji.

Od leta 1867. so pa Ogrji odločilni ne le v deželah krone sv. Štefana, ampak v celi monarhiji. Grof Andrassy je vrgel grofa Hohenwarta in izdal geslo: Srb je sovražnik, državni interesi zahtevajo, da na jugu ne nastane močna slovanska država. To je bistvo in temelj vse naše zunanje politike zadnjih petdeset let. V tej smeri so izšolani naši visoki generali, v tej smeri deluje naše vladno časopisje in sicer s takim vspehom, da sta prišla celo slovenska učenjaka Ušeničnik in Rostohar do zaključka, da je Srbija najnevarnejši rival Avstrije.

To načelo prevzel je grof Berchtold in isto uveljavljal s čudovito doslednostjo in še večjo nespretnostjo.

Ko smo si prilastili Bosno, grešili smo proti narodnostni ideji, kajti po narodnosti bi Bosna morala pripasti Srbiji ali Bosno smo morali imeti, zaradi Jadranskega morja in Bosno bomo v prihodnje morali držati in braniti z isto silo, kot Trst in Dalmacijo ne glede na narodnostno vprašanje. Teženje Srbov po Bosni bi bili lahko odvrnili s tem, da bi jim odprli Jadransko morje v Albaniji, ali naša politika je šla v nasprotno smer in je s tem, da je za enkrat še zaprla Srbom Jadransko morje, otežkočila in komplicirala bosensko vprašanje.

V naših visokih krogih je zelo razširjeno mnenje, da ima Avstrija še moč in poklic zdrobiti moč Rusije. Že leta in leta pripravlja generalštab načrte za tako vojno in gradi trdnjave na gališki in laški meji. Pri tem se računa na pomoč Nemčije in Italije. Eden najvažnejših faktorjev v tem računu

pa je bila do zadnjega časa tudi Rumunija. Da zdobimo moč Srbije, hoteli smo, kakor se je izrecno priznalo, dušo vdihniti Veliki Bolgariji. Za slučaj vojne z Rusije pa naj bi bila ščitila naše desno krilo Rumunija s svojimi petstotisoči vojakov.

Rumunija je bila do zadnjih dogodkov šopek trozveze, ko je izbruhnila balkanska vojna, se je gibala naša zunanja politika docela v Andrassyjevem tiru: Srb je sovražnik, in vsak udarec, ki ga zadamo Srbom, naj čutijo tudi Rusi.

Komaj se je sklenil mir med Turčijo in balkansko zvezo, se je začel spor med Srbi in Grki na eni strani in med Bulgari na drugi strani.

V največi napetosti razmer je posegel vmes ruski car in upalo se je, da se spor mirno poravnava. Ali ravno v tem trenutku je dal grof Berchtold svoje informacije grofu Tiszi in kmalu na to je izbruhnila nova balkanska vojna.

In vnovič se je izkazalo, kar se je poprej ponavljalo z elementarno doslednostjo, da je usoda grofa Berchtolda, da se v politiki zgodi vedno nasprotno od tega, kar on pričakuje.

Grof Berchtold je pričakoval, da bodo v balkanski vojni zmagali Turki in ti so bili poraženi.

Za ponižanje Srbov in v varstvo našega desnega krila si je izbral Rumune in Bulgare, in sedaj je mobilizirala Rumunija na nasvet Rusije in poražena Bolgarija prosi pri ruskem carju za pomoč. Dunajska diplomacija je riskirala vojno, da prežene Crnogorce iz Skadra in etablira tam naš vpliv. Danes vlada v Skadru angleški admiral, na mestno upravo imajo vpliv francoski in laški oficirji, avstrijski pa prav nobenega.

Grof Berchtold je preprečil sestanek ministrskih predsednikov v Peterburgu in proglasil načelo, da imajo sporne stranke pravice, rešiti spor z mečem. Prepričan je bil namreč, da tu rešitev ne more biti drugačna, nego v korist Bolgariji in v škodo Srbiji. In sedaj so Bulgari poraženi, Srbi zmagovalci, Rumuni so odpadli od trozveze, naše desno krilo je nezavarovano, in Rusija je v posesti vseh naših bojnih načrtov in načrtov vseh obmejnih trdnjav. Po vsej pravici trdijo oficijozni listi, da je to poraz,

kakoršnega naša diplomacija ni doživela že desetletja in da naj generalštab izračuna koliko armadnih zborov bo treba, da se nadomesti tista moč, katero je trozveza z odpadom Rumunije izgubila.

Grofu Buolu se očita, da je po svoji nesrečni politiki v krimski vojski provzročil Avstriji večjo škodo, nego jo je imela katerakoli vojskujočih se držav. Isto bo trdila zgodovina o grofu Berchtoldu. Srbobobska politika grofa Berchtolda napravila je državi več škode, nego so potrosile vse balkanske države v obeh balkanskih vojnah.

In v tem trenutku, ko so Bulgari do dna ponižani, ko so odpadli Rumuni, ko Srbi zmagovito prodirajo v bolgarsko ozemlje, čestital je naš cesar kralju Petru k rojstnemu dnevu. Lani so se vršila pogajanja, da bi prišel kralj Peter na avstrijski dvor in da bi bil tam sprejet, ali ta pogajanja so se razbila.

Med balkansko vojno in londonsko konferenco je naša diplomacija pobijala vse predloge, ki so bili na korist Srbom in podpirala vse korake njim na škodo. In če v tem trenutku pošlje naš cesar čestitko srbskem kralju, je to zanimivo dejstvo, ki bo zbudilo pozornost v celi Evropi. Če to dejstvo ne ostane osamljeno, mora imeti za posledico popoln preobrat v zunanji in notranji politiki. V zunanji politiki mora prenehati politika žagarstva nasproti srbskim težnjam. V notranji politiki pa mora ponehati absolutizem na Hrvaškem in v Dalmaciji. Mi bi to iz srca želeli in če se izpolni ta naša želja, bo postal letošnji rojstni dan kralja Petra zgodovinski dogodek za nas, za Srbe in za mir v Evropi.

Petdesetletnica „Narodne čitalnice“ v Kranju

v dneh 4., 5. in 6. julija 1913.

Konec.

V imenu narodnih dam spregovori
gospodična Anica Šavnik:

Veselo plapolajo trobojnice, ponosno se vije sredi mlajših in starejših sestra naša društvena

PODLISTEK.

Na Simon Jenkovem grobu.

Govor okr. sodnika Oskarja Deva na grobu Simona Jenka dne 6. julija 1913.

Dne 18. oktobra t. l. bo minilo 44 let, ko je ta tesni prostor sprejel v svoje osrčje srce Simona Jenka, čegar iz srca porojene, z narodno poezijo navdahnjene pesmi slastno čita mladenič in deklica, seljak in učenjak, pesnika vseslovanske himne, ki je postala last vesoljnega Slovanstva od razvitega Lovčena do sibirskih ledenikov, od Krkonošev do okrvavljene Marice. Kajti v tem srcu je čutstvo močnejše valovalo kakor razburkano valovje, srce tega pevca je bilo vrec vsake pesmi, iz njega so pognale cvetke večnega vonja, v njem se je borila duša, s hrepenečo strastjo, to srce je kakor srce vsakega pesnika trpelo, klonilo in izkrvavelo v večnem boju za najplemenitejše ideale.

Ko bodo v grob me djali,
Sto let bom tiho spal,
Da več ne bodo znali,
Kje križec moj je stal.

Simon Jenko! Ali se nisi varal v tem prerokovanju? Glej, kdor pozna dušo Tvoje poezije, kdor obiše naš starodavni Kranj, pohiti v posete tudi na Tvojo in pesnika-kneza Prešerna gomilo, da počasti vajin spomin, ki sta nam zapustila v nobeni zlati veljavi odplačljivi neminljivi zaklad nebeške poezije. In tudi danes, ko praznuje naša Čitalnica petdesetletnico, odkar si je svoje ognjišče postavila, ko je tistihdob kakor svet ogenj pla-

meneč zubelj udarilo narodno navdušenje iz src pošteno čutečih Slovenov, tudi danes smo si šteli v sveto dolžnost, da pohitimo na Tvoje grobišče iz hvaležnosti in spoštovanja do Tvoje, nam vsem svete zapuščine.

V svoji pesmi „Po smrti“ si nam povedal, da Ti bo po 100letnem spanju srce spet živo zaigralo, da Te bo z orjaško silo gnalo nazaj na svet.

Po dragi domovini
Ogledovat bom šel,
Ko sinov naših sini,
Nov rod bo v nji cvetel.
Bom gledal, al' spolnile
Željé so se mi v tem,
Al' mirno v dnu gomile
Naprej počivat smem?"

Počivaj mirno v dnu gomile, pesnik sorškega polja! Vsaj danes ne vživa Tvoj narod „veselih časov srečo milo“. Tvoj narod nima „nad seboj jasnih dni“, kakor nam je tako nežno povedal Tvoj duševni sodrug, pesnik Oton Zupančič:

Mirno in milo nad gorami.
kot zastor zlat —
od tamkej gozd
tam si ti, ki me misel na te omami

Da mi je za zarjo blestečo pogledati
in kaj ljubega, dobrega ti povedati
v teh težkih dneh,
o domovina.

Torej, Simon Jenko, počivaj naprej mirno v Tvoji gomili. Dan vstajenja še ni prišel Tvojemu narodu. Morda napoči takrat, ko bodo naši potomci, slaveč stoletnico Čitalnice rojstva, pohiteli na

Tvojo gomilo. Mogoče Ti bodo znali takrat kaj ljubega in dobrega povedati o naši domovini. Mi prosimo nebo, da bi uslišalo Tvojo koprnečo prošnjo, ki je tudi prošnja vsakega poštenega Slovena. Slava Tvojemu spominu, Simon Jenko!

Branislav Nušič:

Čari.

Iz „Ramazanskih večerov“.

Konec.

„Prodali so me, sin moj, prodali so me . . . ti pa ostaneš tu, ti si njihov. Za denar, ki ga bodo dobili zame, boš ti šel v Štambul . . . tvoja mati pa te ne bo nikdar, nikdar več videla . . . niti slišala ne bo o tebi . . . Tu sem bila le potrebna, da sem te porodila. Sedaj sem jim odveč . . . sedaj rabijo denar in zato so me prodali! . . .“ Tako je ihtela uboga žena ter si ruvala lase, vila roke in oklepala ž njimi malega Pašo ter ga pritiskala na prsi kakor potapljačica se, kakor levinja svoje mladiče, na katere meri lovec s puško.

Otrok, ki ni mogel razumeti, kaj naj vse to pomeni, se je skušal oprostiti teh krčevitih objemov. Ko ga bi bila le izpustila!!

Vzela je škarje, mu odrezala nekaj las, ter vtaknila v svoj zveženj tudi mali njegov čevlček, potem njegov fez in mali jopič iz njegovih otroških let.

Halil in Hatuma sta pa slišala njeno ihtenje in tudi onadva sta jokala. Žal jima je bilo za ubogo Seliho, zato jo nista hotela motiti, ter sta jo pustila jokati.

zastava. Od daleč in blizu so prihiteli ljubi gostje, da z našimi Čitalničarji, našim meščanstvom proslave slavnostni dan, počaste našo Čitalnico ob njeni petdesetletnici. Čitalnica naša! S ponosom se oziraš na častno preteklost polstoletnega rodoljubnega dela, navdaja te sladka zavest vedno in poyvod za svojo čast in čast naroda vzvišene naloge, to bodri danes k novemu, mlademu življenju!

V dobi, ko se je le tujcem sreče svit v Kranju žaril, Te je poklicalo rodoljubno navdušenje za blagor in čast Slovenije navdušenih mož v življenje. Tedaj si nastopila Ti kot budnica in vodnica v našem mestu. Ti si vzbudila v našem meščanstvu zavest, da biti slovenske krvi, bodi Slovincu ponos.

Dolga je doba 50 let. Zgodovina Tvoja je tesno združena z zgodovino našega mesta, našega naroda. Z našim mestom in slovenskim narodom si delila usodo veselih in žalostnih dni. Toda ni Te potrla žalost, ni Te zazibalo veselje v sladki sen brezdelnosti. Ze ob rojstvu ognjišče rodoljubja in narodne zavesti, ostala si to vso dolgo dobo 50 let. Mnogo se je v tem času spremenilo v našem mestu, mnogo v narodu slovenskem. Tudi mimo Tebe ni šel neopažen tok časa. Delovala si v delu, se pomlajala in krepila. Bila si središče rodoljubja in narodne zavesti in taka ostani. S ponosom se oziraš na svoje plodonosno delovanje. Častilci se zbirajo krog Tebe, da Te časte in slave! Tudi narodno ženstvo mesta Kranja hiti radostnega srca v njih krog. Sprejmi Čitalnica naš dar na svoj ponosni prapor! (Pripne trak na zastavo). Ti pa zastava naša, vihraj veselo med svojimi sestrami, vsekar in povsod pa vžigaj ljubezen do domovine, do naroda slovenskega, bodi vodnica in budnica za blagor in srečo naše domovine.

Naprej zastava slave!

Lepe besede navdušene govornice so močno učinkovale na poslušalce. Narodne gospodične nato obesijo na vse zastave dišeče lipove vence. Predsednik kranjske Čitalnice

Makso Fock

se srčno zahvali vsem društvom, ki so v tako obilnem številu prispela v Kranj na veseli čitalniški praznik, kakor še posebej kranjskim narodnim damam, katere so poklonile zastavi umetniško vezan, dragocen trak. Trak je izdelala s priznano preciznostjo in vestnostjo tvrdka Marija Drenik v Ljubljani.

Bil je nad vse svečan prizor, ko je godba zaigrala in je stoglava množica zapela himni „Hej Slovani“ in „Lepa naša domovina“.

Večina gostov gre v prijazni, okusno okrašen gostilniški vrt gospe Marije Mayr na

slavnostni banket.

Gospa Marija Mayr je preskrbela za točno in fino postrežbo. Med banketom so govorili navdušene napitnice: Čitalnični predsednik Makso Fock je imel slavnostni govor. Deželni poslanec Ciril Pirc napije Čitalnici imenom kranjskega meščanstva. Dr. Josip Kušar napije tržaški Čitalnici in istrskim Slovincem sploh. Dr. Egon Stare se zahvali v imenu tržaške Čitalnice in izroči Čitalnici adresu sledeče vsebine:

Svoji posestrimi „Narodni čitalnici“ v Kranju.

K slavnosti petdesetletnice „Narodne čitalnice“ v Kranju, obhajane 4., 5. in 6. julija 1913, pošilja najstarejša Čitalnica na Slovenskem „Slovenska Čitalnica“ v Trstu številno deputacijo, da izroči predvsem naši posestrimi najpriskrčnejše društvene pozdrave, izrazujoč obenem to iskreno željo, da

bi njena posestrima vsikdar procvitala in si stekla za slovensko narodno stvar tudi v nadaljni dobi enako velike zasluge, kakor tekom svojega velepomembnega delovanja v prvih petdesetih letih.

Slovenska čitalnica v Trstu je naročila nadalje svoji deputaciji, da izreče ob tej priliki posebno spoštovanje tudi eni najtrdnjših in najzavednejših narodnih postojank na Slovenskem, staroslavnemu mestu Kranju in nadalje,

da okraši grobova naših pesnikov-velikanov

dr. Franceta Prešerna in Simona Jenka z lovorovimi vencami v imenu vseh Slovincov na Tržaškem, brez razlike stanu in političnega naziranja.

Slovenska Čitalnica v Trstu.

Dala v Trstu dne 4. julija 1913, v 53tem letu svojega obstoja.

Odbor. (Slede podpisi.)

G. Berti Pučnik pozdravi ljubljansko Čitalnico. Podpolkovnik Milavec se zahvali kot podpredsednik ljubljanske Čitalnice za pozdrave. Mestni župan Ferd. Polak napije ljubljanskemu županu dr. Ivanu Tavčarju. Dr. Tavčar se zahvali ter v krasnem govoru slika sedanje razmere. Blagajnik g. L. Mikuš napije novomeški Čitalnici ter nje sivolasemu predsedniku sodnemu nadsvetniku v p. g. Škerlu, ki je bil l. 1883. tudi predsednik Narodne čitalnice v Kranju. G. Škerlj, kot predsednik novomeške Čitalnice se spominja nekdanjih dni. G. L. Mikuš napije narodnemu ženstvu mesta Kranja. G. Šemrov napije Sokolski župi. G. B. Pučnik napije pevskemu društvu „Slavec“ v Ljubljani. Predsednik „Slavca“ g. Dražil se iskreno zahvali. G. Vilko Rus napije „Kamniški Liri“. G. Binder se zahvali v imenu „Kamniške Lire“. G. Peharc v imenu „Bralnega društva“ v Trziču. G. J. Cvar napije Skofjeločanom, g. Fr. Crobath ml. požarnim brambam.

Predsednik M. Fock prebere

pismene in brzojavne pozdrave:

Gorica:

K jubileju med Slovenci tako redkemu, častita in kliče: Na zdar! Sokol v Ajdovščini.

Celje:

Narodna čitalnica v Celju svoji posestrimi iskreno častita k zlatemu jubileju. Naj nas veže i v bodoče geslo: Vse za narod, omiko in svobodo!

Mostar:

Iz daljnega juga želim društvu ob 50letnici najlepšo bodočnost v procvit in prospah pri delu za narod! Mirko Crobath, tajnik.

Črnomelj:

K slavlju bratskega društva se v duhu pridružuje Čitalnica Črnomelj.

Gradec:

Dični Čitalnici kranjski čestita k petdesetletnem uspešnemu narodnemu delovanju slovensko omizje v Gradcu.

Vrhnika:

V petdesetih letih se je Čitalnica najlepše razcvila. — Pred štiridesetimi leti sem bil jaz v njej skromna sila. Vivat-floreat-crescat!

Hočevar.

Ljubljana:

Ob petdesetletnici Tvojega obstanka Ti kliče naša Zaveza: Slava! Bila si vedno ognjišče pravega rodoljubja, vneta buditeljica narodne zavesti in širiteljica ljudske naobrazbe. S ponosom lahko zreš danes na polstoletno plodonosno svoje delo-

vanje. Tvojem slavlju danes navdušeni: Živio! Zaveza avstr. jugoslovanskih učitelj. društev.

Jelenc, predsednik.

Ljubljana:

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani pošilja Vam k slavnosti petdesetletnice iskrene pozdrave in čestitke.

Metlika:

V duhu z Vami! Živio napredno društvo in mesto! Čitalnica v Metliki.

Bazoviza:

Jubilej petdesetletnega narodnokulturnega dela navdušeno pozdravlja Milko Naglič tajnik ljubljanske Čitalnice.

Rudolfovo:

Bratskemu društvu najlepšo bodočnost v prospah kulturnemu razvoju naše divne Gorenjske! Čitalnica Novomesto.

Ljubljana:

Da bi imeli Slovenci mnogo takih kulturnih postojank, kakor je Narodna čitalnica v Kranju, pa bi ne bilo tako temno na obzorju, kakor je danes po Slovenskem. Dr. Ravnihar.

Königssee na Bavarskem:

Od krasnega Königssee najsrčneje častitata k proslavi 50letnice! Vera in Janko Sajovic.

Solkani:

Posestrimi izza preporeda slovenskega naroda častita k 50letnici napriskrčnejše Solkanska čitalnica.

Ljubljana:

Nemogoče nam je priti na Vaše pomembno slavje. Čestitamo iskreno k petdesetletnici društva, ki resno goji slovensko pesem. Slavnostnemu koncertu želimo mnogo uspeha.

Slovensko pevsko društvo

Ljubljanski Zvon.

Gradec:

Pred 50 leti sem se udeležil slavnosti otvoritve kranjske Čitalnice kot pevec. Danes ji kličem: vivas-crescas-floreas! Dr. Schiffrer generalni zdravnik.

Vrhnika:

Serenada — koncert — veselica, čestitanje pošlje telegrafna žica. Čitalnica Vrhnika.

Ljubljana:

K velepomembnemu jubileju Vašega zaslužnega društva častita Zensko telovadno društvo v Ljubljani.

Tel. društvo Sokol v Ljubljani piše:

Slavno društvo!

Obžalujemo, da se slavja petdesetletnice Vašega društva ne moremo udeležiti, ker smo ta dan angaževani že na tri strani. Imata ta dan svoje zlete Goriška in Idrijska župa ter lokalno prireditelj Sokol I. v Ljubljani. Blagovolite sprejeti najsrčneje čestitke k jubileju svojega društva.

Toplice, Laški trg:

Slavna Narodna čitalnica v Kranju!

Radostno pozdravljam slavnoisto povodom nje 50letnice, kakor sem jo pri nje otvoritvi pred 50letji pozdravljal kot tedanji predsednik Skofjeloške čitalnice. — Bog daj, da bi slavna Čitalnica tudi v bodoče veselo in krepko vspevala starodavnemu mestu Kranj v čast!

Oton pl. Detela,

emer. dež. glavar. kranjski in član gosposke zbornice.

Medtem je tudi že došel voz pred vrata in Halil se ni mogel več izogniti. Stopil je na prag Selihine sobe.

„Seliha!“ zakliče.

Mirno je dvignila glavo ter ga očitajoč pogledala, kakor pogleda suženj svojega gospoda.

„Seliha,“ ji reče Halil, „pusti jok. Tvoja usoda ti je to namenila. Saj je to lahko tvoja in tvojega otroka sreča. Bila si nam ljuba in draga in ako bi ne bil moral, te ne bi bil nikdar prodal, ali... zatorej, biti je moralo.“

„Hvala! Efend'm —“ odgovori mirno Seliha in se mu bliža, da poljubi rob njegove obleke.

„Glej, voz že čaka!“ dostavi Halil-efendi, bolj ginjen kakor miren.

„Gotova sem, Efend'm,“ reče Seliha; dvigne se ter vzame zveženj.

Halilu in Hanumi poljubi še roke in ponižno tudi robove njih oblek, potem vzame slovo. Ne obrne se več po svojem otroku. Jokala je za njim, pokopala ga je; da bi ga še enkrat pogledala, ji manjka moči.

Šele ko je dospela do praga hiše, pade na kolena in jokajoč poljubi prag. Potem se obrne proti Halilu in Hanumi in prosi:

„Varujte ga!...“

* * *

IV.

V onih plamtečih vozovih, ki puhajo cele oblake dima preko polja in ki frče potem dalje, je sedel že nekaj dni kasneje mali Paša, Hudavery-paša, na svojem potovanju v Stambol.

Za mrežami harema bogatega paše pa pogleduje mlada in lepa Čerkesinja žalostno proti nebu. Tolaži se z edinim, z zadnjim upanjem: Morda postane vendar resničen mož, velik mož. Denarjev bo imel in se potem morda vendar spomnil svoje matere. In tako me bo odkupil, ako me bo le vedel poiskati. Saj potem bom pač itak že jako cena, kajti stara bom že!...

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Proizvod te dobe je tudi velikanski podzemeljski vodovod aleksandrijski in enotni načrt tega mesta, razdelitev v pravilne pravokotno se križajoče ulice, ki jih ob straneh obrobijo hodniki in stebri, vzor za mnogotere druge mestne načrte. Ta stari načrt je izveden še dandanes v aleksandrijski Rue de la Porte de Rusette, ki vodi smerno od vzhoda proti zahodu, nekaj vez med na obeh teh koncih mesta se nahajajočimi vrati.

Mnogo spomenikov imamo iz tedanjega kiparstva. V prvi vrsti je uporabljala ta stroka umetnosti seve v servilne namene, v povečevanje despotov-vladarjev, brez vsake odgovornosti gospodarjev nad življenjem in smrtjo svojih podanikov, brez najmanjše omejitve, kakoršna je bila ustava orijenta do najnovejšega časa in je mnogokje še zdaj. V drugih ozirih so pa bile tri struje. Na prvo, ki so se je držali domači umetniki, je sicer vplival grški okus glede izraza v obrazu in modelacije, v ostalem so pa ostale zveste starim vzorom. Umetnine iz te dobe so; velikanski kip makedonskega vladarja v kajirskem muzeju, prednja dvorana velikega groba v Kom-eš-Šukafa in orjaška ptlomejska glava v muzeju v Aleksandriji. Poslednje delo znači že prehod k drugi skupini umetnikov, ki jo najlepše označuje kip egiptovskega pisarja v kajirskem muzeju. Na njem je že vse grško, domačina izdaja le okolnost, da se pisar nekako trdo in ozadje (stebrič s hieroglifi). Tretja gruča kiparjev so v Egiptu živeči Grki, ki po vsem posnemajo Atenčane. V tem, t. j. idealnem slogu, so izvedeni: galska glava, kip sedečega Herakleja, njegova glava, vsi v egiptovskem muzeju v Kajiri itd.

V direktnem nasprotju z idelnim slogom kiparstva, se je razvijala mala, kipičarska umetnost. V tej stroki prevladuje realizem, satira, karikatura. S posebnim veseljem se uprizarjajo komično-dra-

Po 4. uri je povedla Čitalnica mile goste, kakor je to doslej vedno ob vsaki priliki storila, na mestno pokopališče, da počaste ž njo vred

Prešernov in Jenkov grob,

ki so ga lično okinčale gdčna. Olga Šavnikova in nekatere mlajše gospice. V imenu tršaških Slovencev proslavlja oba pesnika L. F. Tuma in položi na njena groba prekrasna sveža venca. Razentega govori na Jenkovem grobu skladatelj sodnik Oskar Dev, na Prešernovem pa profesor Makso Pirnat. Čitalniški pevski zbor zapoje pod vodstvom dirigenta Oskarja Deva Jenkovo „Strunam“ in Foersterjevo „Povejte ve planine“. Ginjena se je poklanjala nepregledna množica manom Prešerna in Jenka. Zdelo se je, kakor bi bila ta velika moža ta trenutek iz rajskih višav stopila med zveste svoje častilce.

Ko smo opravili na pokopališču svojo dolžnost, smo krenili v Zvezdo, kjer se je vršila

Ljudska veselica.

Med košatimi, senčnatimi kostanji so se dvigali okusno prirejeni in bogato z zelenjem okrašeni paviljoni, v katerih so gospodinje naše neumorne narodne gospe in gospodične. Vino iz Frančkove in Kokaljeve kleti so točile: Marija Adamič, Katinika Krč, Nad. Kušar, M. Marn, I. Jäger in Cilka Pevc. Z budjeviškimi, mengeškimi in kranjskimi pivom so preganjale žejo gostov: Zdenka Pirc, Malči Pravst, Nuša Sajovic, Hilda Konjedic, Kristina Rakovc, B. Kušar, A. Janša, J. Majšler in Hani Sajovic, katerim sta pomagala Fran Sirc in Rado Šlajpah. Šampanjec najboljših vrst so prodajale Mar. dr. Kušar, Bogomira Krajnc, Ana Mally, Tilka Majdič, Marija Seitz in Anica Šavnik. V paviljonu za jestvine so poslovale Mici Nadižar, Mimi Pirc, Karla Sajovic, Minka Pirc, H. Valenčič, Vida Polak, F. Zajc, Mici Pečnik. S kavo so postrezale T. Dolenc, M. Šifferer, A. Nič, A. Suhadolnik, P. Jančigaj in M. Suhadolnik. V paviljonu za cvetke so delovale Mara Mlejnik, Anica Nič, Halka Pirc, Slavica Korošec, Vida Kušar, Ivi Kokalj, Vanda Kokalj, Halka Kokalj in Nada Pirc; ondaj so prodajali tudi spominsko knjižico in slavnostne plakete. V paviljonu za smodke je skušala tudi najbolj razvajene pušilce zadovoljiti Viki Cvar. Pavova peresa je razpečeval g. Fr. Zupančič s pomočjo naših vrlih mladih gospic.

Mladina se je zabavala na vrtiljaku in na dričalnici. Plesalci so imeli svoj posebni oder; za ples je neumorno svirala godba gasilnega društva pod spretnim vodstvom kapelnika Arnolda Wlassaka. Nastopili so razni pevski zbori in prepevali umetne in narodne pesmi. Mnogo veselja in smeja je povzročil originalni fotografski atelje.

Ko se je veselica najlepše razvijala in je postajala volja res židana, se je vlila ploha in prisilila udeležence, da so se umaknili izpod milega neba v šotore in v kavarne.

Čitalniško slavlje se je izvršilo v najlepšem redu. Društvo je lahko ponosno na simpatije, ki jih vživa doma in drugod. In teh simpatij ne bo izgubilo, ako hodi še naprej po začrtani poti in skuša izvršiti svojo nalogo: združevati s prijeto, neprisiljeno domačo zabavo v narodnem duhu pravo umsko in srčno izobrazbo.

Društva, ki so se udeležila slavnosti, smo že navedli. Na veselico je tudi prišlo gasilno društvo iz Vogelj po deputaciji in mnogo Skofjelčanov. Srčna jim hvala in zahvala. Omeniti moramo še odlične goste, kakor so bili: župan ljubljanski dr. Ivan Tavčar (bivši društveni tajnik), podpolkovnik v p. Jožef Milavec, deželnosodni svetnik v p. Ivan Škerlj (bivši društveni predsednik), deželnovladni svetnik skladatelj Viktor Parma (bivši dirigent kranjskega godbenega kluba), finančni svetnik v p. Anton Svetek, deželnosodni svetnik Franc Peterlin (bivši društveni

stični prizori iz življenja domačinov. Neka podoba iz bronsa kaže nubijskega prodajalca, čepečega za lepo zloženim kupom sadja. Na rami mu sedi opica, ki z nenavadno marljivostjo stika po njegovih laseh za neprijetnimi živalicami. Druga zopet predstavlja zamorca, kako hiti požirati ukraden kos mesa itd. Deloma so se ohranile idealne poteze v kipcih bogov, boginj, vil itd., če tudi kažejo smešne prizore iz njih življenja n. pr. Venero, kako tepe Amorja, ali Herkula prihajajočega pijanega iz gostije.

Tudi slikarstvo ni ostalo zanemarjeno. Razun grških posnetkov so se deloma obdržali tudi staro-egipčanski vzorci, oziroma je na videz čisto grško delo uplival egipčanski duh. Znamenite so podobe nastenke iz Aleksandrije grškega sloga in na deščicah naslikani pri glavah mumij prilepljeni obrazi mrtvih, — mumijski portreti, ki so vsaj po zgodovini domačega izvora. Živost izraza teh sličic naravnost preseneča. Večina njih se je našla v Fajamu. Čudovito znanje in finost tehnike opazamo v slikanju na vosek, delih, ki učinkujejo slično moderni oljnobarvni tehniki, jo pa glede tajnosti povsem prekašajo. Dalje.

predsednik), gimnazijski ravnatelj Ignacij Fajdiga, višji okrajni zdravnik dr. Edvard Šavnik, ces. svetnik Karel Šavnik (edino še živeči soustanovitelj kranjske Čitalnice), veleindustrijalec Vinko Majdič, veletržec Alojzij Pavlin, zagrebški režiser Ignacij Borštnik, deželni poslanec C. Pirc, župan mesta Kranja Ferdinand Polak, itd. itd.

Ravnatoko gre srčna zahvala vsemu osebju orkestra, ki je sodeloval v soboto zvečer pri koncertu. Sestavil, učil in vodil ga je okrajni sodnik Oskar Dev, sodelovali pa so: Milena dr. Zakrajšek, Franc Crobath ml., Mici Mayr, Fr. Rojina, Jožef Lapajne, Peter Jocič, Rudolf Zore, L. Ažman, Arnold Wlassak in nekaj godbenikov tukajšnje godbe.

POLITIČNI PREGLED.

Bolgarija se nahaja v hudi stiski

po krivdi svojih državnikov. V spominu je še, kako se je branila Bolgarija revizije bolgarsko-srbske pogodbe, vsled katere naj bi dobili Srbi z ozirom na večje žrtve in večje uspehe na bojnem polju proti Turčiji nekoliko več ozemlja, kakor ga je določala prvotna pogodba. Bolgari se niso udali, temveč so se na tihem pripravljali na bratomorni boj proti Srbom, ki so pa že med tem sklenili defenzivno zvezo z Grki. Načrt bolgarskih diplomatov in vojakov je bil ta, da vržejo z nenadnim napadom Srbe iz Macedonije in tako izsilijo delitev ozemlja na podlagi prvotne pogodbe. Toda vračunali so se i diplomati i vojaki. Namesto da bi diplomati politično pripravili vojaške operacije in jim zagotovili uspeh s tem, da si zavarujejo s primernimi, že dovoljenimi koncesijami hrbet proti Rumuniji in Turčiji, so hoteli imeti v svoji samogoltni sebičnosti celo Macedonijo, obdržati so pa nameravali tudi Rumuniji že priznano Silistrijo. Tudi na vzhodu proti Turčiji so hoteli še pridobiti kako malenkost, vsled česar so zavlačevali natančno določitev meje Midia-Enos. Nade na bojnem polju je zrušila Bolgarom hrabrost srbsko-grške armade in preračunjena smotrenost srbskega generalnega štaba, bolgarskim diplomatom pa je prekrizala račune Rumunija in Turčija s svojim prodiranjem v bolgarsko ozemlje. Seveda ni pisati te neverjetne, za vse nevarnosti slepe trmoglavosti edino na rovaš bolgarskim diplomatom, velik del te krivde nosi samogoltna nemška politika, ki se je spretno poslužila nemškega nositelja bolgarske krone, da v germanskem interesu oškoduje ne samo balkanske Slovane, ampak Slovane sploh. V koliko da ji je to uspelo, pokaže bodočnost. Hudo stiskani Bolgariji pa želimo, da se izvije iz težkega položaja in da si globoko vtisne nauk, koliko da je zaupati nemškemu podpihovanju, ki zopet šepeta Bolgariji na uho, da naj se ne ukloni srbsko-grškimi zahtevam.

Srbske zahteve.

Kljub ogromnim žrtvam, ki so jih imeli Srbi v novi balkanski vojni, Srbija ne namerava pretiravati svojih zahtev. Imeti hoče proti Bolgariji dobro strateško mejo, da ji varje Ovčje polje in Vardarsko dolino. Vobče se mora reči, da je ravno srbski ministrski predsednik Pašič oni pomirjevalni element, ki ima še vedno pred očmi balkansko zvezo in ki ravno zato skuša znižati pretirane grške zahteve. Kajti

Grki zahtevajo

za se ne samo Solun z močnim zaledjem, ampak celo obrežje Egejskega morja, tako da bi popolnoma zavarovali grško pomorsko trgovino pred grozečo bolgarsko konkurenco. Vrhtega zahteva Grška, da postane Tracija avtonomna dežela. O pretiranosti svojih zahtev so Grki sami prepričani, kakor je to namignil grški kralj Konstantin sam, rekoč, da ni upanja na skorajšnji mir, ker pač Bolgari ne bodo sprejeli trdih grških pogojev.

Rumunija.

Od severa sem proti Bolgarom rumunska nevarnost. Rumunska armada je že prekoračila Donavo in zasedla z močnimi oddelki bolgarsko ozemlje z mesti: Tutrukan, Dobrič, Balčik, Ruščuk, Varna. Bolgari se po navodilu svoje vlade niso ustavljali, bolgarsko prebivalstvo beži pred Rumuni proti jugu. Rumunsko vojno vodstvo vpstavlja v zasedenih krajih rumunske urade. Glavna armada se pa pomika nevzdržema proti Sofiji. Prvi Rumunski oddelki so baje oddaljeni od Sofije le 10 ur, dočim se sliši od zahoda sem v bolgarsko glavno mesto grmenje srbskih topov. Obroč okoli Sofije se vedno bolj zožuje. Rumunska vlada naglaša, da ne želi uničenja Bolgarije, temveč da hoče prisiliti bolgarsko vlado, da sklene s Srbi in Grki pošten mir, ki edino jamči za splošen mir na Balkanu. Zase zahteva Rumunija baje le dobro strateško mejo Tutrukan-Balčik. Iz Bukarešta se že javlja, da dospe v kratkem tja bivši bolgarski ministrski predsednik Gešov, da se direktno pogaja z rumunsko vlado. Rumunsko ljudsko časopisje naglaša, da ne gre za kaka pogajanja med Rumunijo in Bolgarijo, ampak za vzprejetje rumunskih zahtev od strani Bolgarije.

Turčija

na vzhodu se tudi giblje. Od Bulairja se pomika proti Odrinu kakih 70.000 mož, dočim je turška armada pri Čataldži že prekoračila novo bolgarsko-turško mejo ob črti Midija-Enos in se bliža Odrinu. Turško časopisje zahteva, da naj turška armada vzame nazaj Odrin in Lozengrad. Novo mejo med Bolgarijo in Turčijo naj tvori reka Marica. Od te strani preti Bolgarom najmanj nevarnosti, ker izjavljajo velesile, da pod nobenim pogojem ne odstopijo od meje Midija-Enos, katero je določila v Londonu konferenca veleposlanikov vseh velesil.

Bolgarske priprave.

Danevovo ministrstvo, ki je pod tujim vplivom s svojo trmoglavostjo spravilo Bolgarijo v sedanjem položaj, je odstopilo, ker ni našlo izhoda iz zagate. Novo vlado sestavi brzkone Radoslavov iz vseh političnih strank. Njegova naloga ne bode nikakor lahka; kajti treba bo pred vsem obvarovati Bolgarijo pred pogubonosnimi zunanji vplivi, zadovoljiti nenasitne Rumune in oškodovati Grke in Srbe za ogromne žrtve v drugi balkanski vojni. V tem oziru se že poroča, da se je bolgarski car Ferdinand s svojo vlado obrnil na rumunsko vlado z željo, da se vrše direktno pogajanja. Na drugi strani pa je baje imel srbski ministrski predsednik Pašič, vračajoč se iz Skoplja, kjer je ugotovil s črnogorskim in grškim ministrskim predsednikom Vukotičem in Venizelosom srbsko-grške zahteve, v Nišu sestanek z bolgarskim pooblaščencom, kateremu je naznanil zahteve zmagovalcev. Za vsak slučaj pa pripravlja Bolgarija tudi vojaški odpor, da brani glavno mesto Bolgarije. V ravnini okoli Sofije so še zbrane mogočne čete, katerim se bližajo od zahoda in juga bolgarske armade, ki se umikajo pred Grki in Srbi.

Velesile

ne morejo najti iz sedanjega težavnega položaja nobenega izhoda, kar je popolnoma naravno, ker nimajo pred njimi majhne balkanske države vsled needinosti, ki vlada med njimi, nobega respekta. Vse sicer opominjajo balkanske nepokornosti k miru, toda vsaka izmed njih želi mir sebi na korist, drugemu na škodo. Dočim opominja Rusija k zmernosti v zahtevah, da ohrani in razširi balkansko zvezo Slovanstvu na korist, se trudi baje trozveza, na čelu ji Avstrija, da prepreči balkansko zvezo, če že ne drugače s tem, da stopi Grčija v zvezo z Rumunijo proti slovanskim balkanskim državam.

Goriške deželnozborske volitve.

V laškem volilnem okraju pride med laškimi liberalci in klerikalci do ožje volitve, pri katerih bodo zmagali klerikalci, ker bodo podpirali baje Slovenci laške klerikalce. V splošni kuriji sta zmagala slovenska klerikalca Fon in Grgič, dočim se nahaja mladostrujar dr. Breclj v ožji volitvi z slovenskim samostojnim kandidatom Kovačem. Koliko da je nasprotstvo v S. L. S. med mladostrujarji in starostrujarja se vidi iz tega, da podpira časopisje starostrujarjev na tihem neodvisnega kandidata. Kmečke občine volijo dne 24. t. m.

Na Kitajskem

divja revolucija. Južne kitajske pokrajine se hočejo osamosvojiti od Pekinga, ker je paje upeljal predsednik Juansikaj namesto republike despotski (samovladarski) režim. Juansikaj se pripravlja s severno armado na boj proti južnim četam, katere podpihujejo tudi Japonci.

Narodno-gospodarstvo.

Živinske zavarovalnice.

(Dopis iz loškega okraja.)

Malokdo izmed vseh stanov je toliko srečen, da mu gre pri njegovem poslu vse po volji. In če je že srečen, ima to pripisovati gotovo dobrim okolnostim, v katerih se nahaja. In kakor je malokdo srečen v svojem poslu, pa je tudi malokdo toliko nesrečen kot ravno kmet, čeprav nam poje narodna pesem: kmečki stan, najlepši stan. Kmeta se tlači, vse ga stiska, hoteč mu izstisniti zadnje vinarje iz žepa. Daj, daj, in zopet samo daj, se vedno sliši, ne vpraša se pa, kje vzemi. Samo, da daš, ako ne, pa gre kravica iz hleva in stvar je končana. Da pa kmetu s tem ni pomagano, pa bo vedel to posebno dobro tisti, ki je to „prijetno“ dobroto že okusil.

Kolikokrat pač zadene kmeta nezgoda, da mu pogine živinče, bodisi vsled bolezni ali pa se ponesreči. Kdo mu v takem nesrečnem slučaju priskoči na pomoč? Nihče! Pomaga si pač lahko tisti, ki ima kaj prihrankov v hranilnici, ali takih je pri nas le bore malo. Kajti pri nas smo povsod že tako zadolženi, da dolg že kar iz nas gleda, kakor pravimo. Kmet pa, ki nima na razpolago denarja, se pa mora zadolžiti, ako ga zadene občutna nesreča. V slučaju, da ne more dobiti denarja na posodo — kar v današnjih časih ni prav nič nenavadnega, ko vlada povsod tako pomanjkanje denarja — pa mora gospodariti potem brez potrebne živine, s tem pa trpi njegovo gospodarstvo, ker nima potrebne živine, n. pr. za vprego,

ne pridela zadosti gnoja itd. Zato so vse hvale vredne zavarovalnice za živino, katere priskočijo kmetu na pomoč, če je imel nesrečo pri živini. Kdo drug mu stoji v takem slučaju na strani kot ravno zavarovalnica, društvo, kateremu plačuje letno primerno majhne prispevke. Taka zavarovalnica pa mu pomaga, da si lahko kupi drugo živino, kar ni male koristi, posebno če je kmet, kot smo že zgoraj omenili, zadolžen. Tisti malenkostni znesek se pač lahko utrpi, zguba celega živinčeta pa ne tako lahko.

Važnost takih zavarovalnic so že pred časom spoznali v drugih naprednejših deželah in jih imajo vpeljane že v zelo velikem številu. Samo na Francoskem, kjer je bogastvo doma, so imeli l. 1911 nekaj nad 8800 takih zavarovalnic, ki so bile včlanjene v 65 pozavarovalnicah (Rückversicherungskassen), ki so šteje 473.747 članov in je znala vrednost zavarovane živine čez 605 milijonov frankov. Pa čemu hoditi tako daleč po zglede. Saj imamo tako zavarovalnice skoraj pred nosom. Poglejmo le koroško deželno zavarovalnico za govejo živino. Ta zavarovalnica obstoja že celih 13 let in je štela po podatkih iz leta 1910. 119 podružnic, 5557 člaov in 22.586 glav zavarovane živine v vrednosti 5.500.000 kron.

Pri nas — vsaj kolikor je nam znano — še nimamo nobene take zavarovalnice. Dolžnost tistih, ki so v to poklicani, da store potrebno, da se tudi pri nas ustanovi kaj podobnega. V prvi vrsti je poklicana v to dežela. To pa posebno s tega stališča, ker pod deželno upravo stoječe zavarovalnice uspevajo laglje mnogo bolje, kot druge, ker so na eni strani prispevki pač mali, na drugi strani pa vedno dovolj nesreč in boleznih pri živini. Razmišljevali in pisalo se je že tudi pri nas nekaj o tej stvari, ali ostalo je le pri besedah, ker potrebuje vsa stvar pač mnogo dela. Ni namreč mogoče ustanoviti kake zavarovalnice kar čez noč. Treba zato temeljite priprave, ljudi in — denarja. V kolikor je piscu teh vrstic znano, je imel svoj čas to stvar v rokah bivši deželni poslanec Mandelj, a po njegovem odstopu je vsa stvar najbrž zaspala. Take zavarovalnice so lahko za vsako občino, pa tudi za večji okoliš. Je pa tudi važno pri takih podjetjih denarno vprašanje, kajti lahko pride naenkrat več nesreč ali kaka kužna bolezen, pa denarja hitro zmanjka. Zato tudi ne kaže ustanoviti take zavarovalnice kar samo, to posebno, če se ni nadejati nobene podpore, ampak bi bilo priporočati, ako se že dežela noče brigati za to prevažno gospodarsko napravo, da prime stvar v svoje okrilje kak močnejši denarni zavod, recimo kaka hranilnica, katera bi seveda s tem vršila koristno in hvalevredno delo, kajti brez zadostnega kapitala tukaj kratkomalo ne gre. Če bi se ustanovila že kje pri nas taka zavarovalnica, nimamo vsaj za sedaj pričakovati podpore ne od dežele, ne od vlade, kaže nam pač le to, da se organiziramo sami, ker le v samopomoči je naša rešitev.

Da, potrebno bi bilo, da se zganemo v tem oziru, kajti bolj hvaležnejšega dela si ne moremo misliti. Moramo pa tudi mi korakati vzporedno s časom, kajti čas hiti in se, posebno če je zamujen, nikdar več ne povrne! Stvar bi bila vredna, da se je ne prezre. Razmišljajmo o njej.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 14. julija 1913

Pšenica	100 kg	K	23—
Rž	" "	"	22—
Ječmen	" "	"	20—
Oves	" "	"	21—
Koruza stara	" "	"	21-50
Koruza nova	" "	"	19-50
Ajda	" "	"	24—
Proso	" "	"	21—
Deteljno seme	" "	"	—
Fižol ribničan	" "	"	—
Fižol koks	" "	"	—
Grah	" "	"	—
Leča	" "	"	—
Pšeno	" "	"	30—
Ješprenj	" "	"	28—
Krompir	" "	"	—
Mleko 1 l	" "	"	—20
Surovo maslo	1 kg	"	3-50
Maslo	1 "	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1-80
Govedina II.	1 "	"	1-72
Teletna I.	1 "	"	2—
Teletna II.	1 "	"	1-80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1-80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2-20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1-70
Jajca 7 kom.	" "	"	—40

Na tedenski semenj v Kranju, dne 14. julija 1913 se je prignalo: 243 glav domače govedí, 5 glav bosanske govedí, 0 glav hrvaške govedí, 10 telet, 374 prešičev, 13 ovca. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 130 glav domače govedí, 5 glave bosanske govedí, 0 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 88 v za pitane vole, 82—84 v za srednje pi-

tane vole, 78—80 v za nič pitane vole, 84 v za bosansko (hrvaško) goved, K —98 za teleta, K — za prešiče pitane, K 1.50 za prešiče za rejo.

DOPISI.

Iz Križev pri Trziču. V prilogi „Gorenjca“ št. 24 z dne 13. junija 1913 smo brali, da je novi občinski odbor storil že več važnih sklepov. Navedeni so sledeči: ustanovil je posredovalni urad, in sklenil, da se žganjotoč ob nedeljah in praznikih popolnoma ustavi. Ti so vsi tisti važni sklepi. Vprašajmo se toraj; je li to delo take važnosti? Za člane v posredovalni uradi so se že pred enim letom ponujali, toraj jih ni bilo težko dobiti, a dela še nimajo nobenega. Kar pa zadene žganjotoč, je tudi še vprašanje, bodo li zamogli ta sklep tudi izvršiti? Torej se je ta častizeljni in črnooblečeni odbornik s trudom prezgodaj začel hvaliti. Boljše bi bilo, da bi bil z hvalo tako dolgo čakal, da bi ga drugi občani splošno začeli hvaliti; ker taka hvala bi bila šele kaj vredna. Pa on dobro vé, da nikdar ne bo hvaljen, ako se sam ne bo. Ker je pisatelj od novega občinskega odbora le površno omenil, je potreba, da se stvar bolj natančno pojasni. Občinski odbor v Križah se deli v dva dela in sicer: 1. V občinski odbor za hrptom in 2. v občinski odbor nebodigatreba. V občinski odbor za hrptom spadajo odborniki križke fare, katerim na čelu stoji župnik Zabukovec. Ta odbor je res jako delaven in v resnici dela. Iz tega dela pa kakor se že vidi, ne raste drugega, kakor prepir med občani v vedno večji meri. V občinski odbor nebodigatreba pa spadajo odborniki iz dupljanske fare. Ta odbor pa ni posebno delaven in se ne giblje veliko, skoraj gotovo zato ne, ker nima svojega pastirja in ker mu odbor za hrptom ne pripusti nič dela. Kakor hitro se sliši, da se bo vršila kaka redna občinska seja, se načelnik odbora za hrptom o stvari informira, in potem skliče tri do štirikrat pred glavno sejo svoje pute zvečer v staro šolo v Križah skupaj, in pozno v noč trajajo tajne seje. K temi sejami pa odborniki odbora nebodigatreba seveda niso vabljeni in mnogokrat še oni odbora za hrptom ne vsi. — Pri teh sejah dobe odborniki vsak svoj listek, in to predlaga potem eden ali drugi pri glavni seji. Te listke spišejo in razdelijo načelnik tega odbora in njegova dva tajnika Arh in Fajgel. Pri glavni seji pa kar drug za drugim vstajajo in berejo svoje listke. Onim odbornikom pa, ki brati ne znajo, stopi eden tajnikov za hrptom, mu po tihem bere in odbornik glasno ponovi. Na ta način se vrše zdaj občinske seje v Križah, torej brez skupnega posvetovanja in pogovora vseh odbornikov. Tako postopanje je povzročilo, da se odborniki pri sejah tako gledajo kakor pes in maček. Znano je, da se je neki dupljanski odbornik izrazil, da se ne bo sej udeleževal, dokler se bo vse to godilo. Ali nima morebiti prav? Ako je že za hrptom vse sklenjeno, ga ne poslušaj nihče, ker posvetovanja med seboj ni več. Zakaj bi pa traparil okrog. Slišati je bilo tudi, da je to postopanje odbora za hrptom povzročilo, da je župan Janez Fajfar odstopil. Odbor za hrptom je bil namreč že prej tega mnenja, da mu bo tako dolgo stopal na noge in mu nakladal delo, da bo župan odstopil in bo potem odbor iz svoje srede drugega izvolil. In res, prvo se je posrečilo a drugo pa ne. — Kakor smo slišali je bila volitev novega župana 15. junila t. l. V tajni seji je imel odbor za hrptom že zvečer poprej, to je 14. junija, izvoljenega župana Jožeta Rozmana, podomače Mehava iz Snakovega. Tega moža si je gospod župnik Zabukovec zato zbral, da bi on potem prevzel pri županstvu vse posle; to je nadžupan, župan in tajnik. Posel kot občinski sluga je pa oddal Zabukovec poprej, še predno je bil župan izvoljen, svojemu mežnarju. Tako je bil res načrt izdelan. In glej! 15. junija je prišlo, čeravno ne vsi, vendar nekoliko Dupljancev na volišče. Ti so mahnil po gnejzdu odbora za hrptom in so ga tako razrušili, da so se pute večinoma razkropile. Na ta način je tudi potem prišlo, da je bil izvoljen županom posestnik Josip Ahačič iz Seničnega, kateri je že kot taki gospodaril v občini in je bil splošno priljubljen. Pa tudi sedaj se ni nadejati, da bi se podal na kako strankarsko pot. Od odbora za hrptom izvoljeni župan je pa propadel. — V „Gorenjcu“ so imenovani tudi šnopsarji. Pri tem je opomniti, da je polovico članov odbora za hrptom šnopsarjev. Že sedaj, ko se žganje v nedeljah in praznikih samo popoldne ni točilo, so morali v gostilnah do polnoči čakati, da so se potem zamogli žganja napiti in v jutranji zori domu valiti. Koliko bodo morali revčki sedaj trpeti, ko cel dan ne bo žganja dobiti. — Križki občani se pa iz tega zdaj učí, da odbor za hrptom vodite dve debeli buči.

Križe pri Trziču. Delovanje novega obč. odbora. Opetovano že smo ožigosali naš nad vse pobožni odbor, kako skrbi za blagor naše občine, posebno za gostilničarje, katere podpirajo posamezni člani zlasti po sejah, do zgodnjega jutra, ne glede na strogo policijsko uro. Trdili smo, da v naši občini policijske ure sploh ni. No, motili smo se. Naenkrat so se pričeli naši odbor-

niki zanimati tudi za policijsko uro. Pred par tedni je priredil Sokol v Trziču gledališko predstavo, katero je posetilo mnogo Križanov. Predstava je trajala precej dolgo, vendar pa so se gostje, ki so šli po predstavi v gostilno pri Primožiču, v Pristavi držali policijske ure, in so zapustili gostilno kmalu po enajsti uri. Ostalo je pač nekaj gostov v hiši, ki pa so obiskali gosp. Primožiča, ki je bil bolan, v njegovi spalnici. In sedaj čujemo, da je Primožič naznanjen radi prekoračenja policijske ure. Ali ne bi bilo bolj pametno, da bi vplačali vsi oni občinski odborniki, ki so dosedaj še po vsaki seji šnopsarili po raznih križkih gostilnah, prvi svoje kazni v občinsko blagajno? Ali klerikalec ima srce pač samo za samega sebe, vsem drugim pa škoduje povsod in vedno kjer le more. Pač prava katoliška morala!

Zadnja seja občinskega odbora je bila tajna. Takoj po prečitaniu sejnega zapisnika je namreč predlagal obč. odb. Sitar p. d. Arh, naj se vrši seja tajno. Utemeljeval je svoj predlog, da se v novejšem času „razširjajo po časopisih proti duhovščini lažnjive in naravnost pobalinske vesti.“ Navzoč je bil pri seji kot poslušalec samo gospod Smuk, in ne motimo se, da so te besede letele samo na imenovanega gospoda. To pa je nesramnost prve vrste. Človek kakor Arh, ki se razume na prav pastirsko omiko, si upa očitati drugim pobalinstvo in lažnjivost. Pozivljamo ga, da naj se izrazi v navedenem smislu še enkrat, in upamo, da bo to tudi storil, tembolj ker se je ves občinski odbor skrill, in se ta predlog v sejnem zapisniku niti ne nahaja. Ali pa se obč. odbor mogoče sramuje tega hribovca? Bodi kakor hoče, prišli bomo na sled, in potem, Arh, bo tudi ričet dober. — Seja se je vršila potem res tajno. Kako je bil dan predlog na glasovanje in kako je bil vsprejet, ne vemo mi, ker ga ni v sejnem zapisniku, ne ve pa tega najbrže tudi župan ne. Ubogi § §! Kakor jih mrcvarijo v Križih, že ni več lepo. Kaj bi neki rekel v tem slučaju §. 47. obč. reda? Pa od teh klerikalnih butic se ne more zahtevati mnogo, najmanj pa, da bi se ukvarjali s paragrafi.

Zaupnica fajmoštroma Zabukovcu in Bohinjcu ter posestniku Poljancu je bila svetla točka tega dnevnega reda. V predzadnji št. Vašega lista samo opisali naš posredovalni urad. Odborniki so se čutili žaljene, in so zahtevali za svojo neumnost sami sebi zaupnico. Kajti, da bi se izrekla zaupnica gori imenovanim trem „posredovalnikom“, se sliši vendar-le malo presmešno. Saj jih v onem dopisu ni nihče žalil. Povedali smo le svoje mnenje, ki je tudi pravo, da naj bo namreč kmretu sodnik kmret. Zadeli smo v živo in zato si je moral obč. odbor izreči zaupnico. Bil je to krasen udarec v vodo. Odbor naj si kar daje zaupnice, volilci mu bodo dali zaupnico pri volitvah. Predlog je stavil neizogibni Arh, mož kimpežev in pastirske omike. Da se udeleži ves občinski odbor klerikalne komedije v Ljubljani, je bilo že davno sklenjeno. Druge nevarnosti pa na tej seji ni bilo.

Seja občinskega odbora kranjskega

dne 11. julija 1913.

Gospod župan Ferdinand Polak otvori točno ob 6. uri zvečer sejo, konstatira sklepčnost in imenuje overovateljem zapisnika gg. odb. Antona Majdiča in Janko Sajovica. Na predlog g. odb. Janko Sajovica se zapisnik zadnje seje brez čitanja soglasno odobri.

Naznanila županstva. Gospod župan poroča, da je c. kr. okrajno glavarstvo razpisalo komisijski obhod v zadevi hoje po železniški stezi ob železniški progi v svrhu izvrševanja ribolova na dan 22. julija t. l. s sestankom komisije na kolodvoru v Podnartu ob 10-16 dopoldan. Za ta komisijski ogled se je županstvo zavezalo plačati stroške za politično oblast in pričé, stroške zastopnikov državne železnice pa trpi železnica sama. Prosi, da občinski odbor to naknadno odobri. Sprejeto!

Gospod Ivan Zupančič je napravil pri svoji hiši in vrtu ograjo ob občinski cesti, kar se mu je dovolilo le proti reverzu, da mora v slučaju razširjanja mimo vodečih cest na zahtevo mestne občine in na svoje stroške odstraniti to ograjo. Glasom tozadevnega reverza se je ta zadeva že zemljiškoknjižno uredila. Se vzame v vednost. Deželni odbor je pozval našo občino, da plača stroške za prepeljavo v Kranj pristojnega umobolnega Viktorja Seljaka iz Trsta v deželno blaznico na Studencu K 32-30. Se sklene, da se poravnajo ti stroški iz občinskih sredstev. Mestni svet v Brnu je naznanil, da povrne za Ivana Rescha izdane stroške v znesku 305-90 K, nasprotno pa moramo plačati Dunajski občini za oskrbovanje sirote Ivane Šelko K 322-98. Ta zadeva se odstopi ubožnemu odseku v rešitev. Okrajno glavarstvo v Kranju je naznanilo, da je postala razsodba glede kanalizacije našega mesta pravomočna ter da sedaj ni zadržka pričeti takoj z izpeljavo. Se vzame v vednost. Končno poroča, da je c. kr. državno sodišče v nedeljo razglasilo razsodbo o zadevi Štefana Lubeinschegga in pripoznalo, da spada ta zadeva pred redno sodišče. Se vzame naznanje.

Poročilo finančnega odseka. O dopisu ravnateljstva Kranjske gimnazije radi nabave novih za-

storov poroča g. odbor. Fr. Šavnik in predlaga v imenu finančnega odseka, da se ta zahteva c. kr. deželnega šolskega sveta odkloni, ker spadajo zastori k notranji opravi gimnazije, za katere ima skrbeti učna uprava sama. Sprejeto. Prošnja društva Slovenske Straže v Ljubljani se zavrne. Istotako se odkloni poziv centralnega komiteja za napravo avstrijskega zračnega brodovja, ker so v občinskem proračunu predvidene podpore že zdavnej izčrpane.

Poročilo tržnega odseka. O popravilu stare tehtnice, ki bi se popravila ob cesti na kolodvor poroča g. obč. svet. Ignacij Fock ter predlaga v imenu tržnega odseka, da se dá staro tehtnico popraviti Ivanu Rebeku v Celju za primerno ceno. Tehtnica naj bo napravljena po novem sistemu namreč s premikajočo utežo in registrirno pripravo tako, kakor je napravljena nova tehtnica. Tehtnico se naj postavi onkraj Save na občinskem svetu ob cesti na kolodvor. Soglasno sprejeto!

Poročilo policijskega odseka. O prošnji Janeza Grčmana za vsprejem v domovinsko zvezo poroča g. odb. Anton Majdič in predlaga v imenu policijskega odseka, da se rešitev prošnje preloži do prihodnje seje. Sprejeto! G. obč. svet. Ciril Pirc poroča o dopisu deželnega odbora, kateri opozarja na to, da je treba radi kanalskega omrežja, ki se bo položilo pod okrajno in občinsko cesto, še posebnega dovoljenja deželnega odbora. Na kar se sklene, da je treba najprvo pospešiti rešitev regulacijskega načrta, ki je s kanalizacijo v tesni zvezi. Ko bo regulacijski načrt potrjen, se naj svoječasnno vložijo tudi tozadevna prošnja glede kanalizacije na visoki deželni odbor. O dopisu ravnateljstva kranjskega deželnega muzeja Rudolfinum, ki prosi, da se mu prepusti dve starinski deski, na kojih eni je zapisano, koliko mora biti kruh težak, na drugi pa je naslikana in napisana prisega, poroča g. odb. Franc Šavnik ter predlaga, da se prošnji ugodi ter da se izroči te starine s pridržkom lastniške pravice. Z deželnim muzejem se naj stopi v dogovor, da se tozadevno izjavi in istavi reverz, da prevzame te starine samo v shrambo. Soglasno sprejeto!

Na predlog g. odb. Vilko Rusa se tudi soglasno sklene, da se dá eno desko fotografirati, drugo pa prepisati.

Končno se oglasi k besedi g. obč. odb. Makso Pirnat ter stavi sledeči nujni predlog:

Občinski odbor naj poskrbi, da se s početkom šolskega leta 1913/14 v Kranju začne izobraževalni tečaj, ter prosi, da se temu predlogu prizna nujnost. Predavali se bodo tele predmeti: slovenščina, nemščina, francosčina, laščina, matematika, stenografija, knjigovodstvo itd. Po potrebi se privzemo še druge praktične tvarine. Predavanja oskrbe gimnazijski profesorji in druge usposobljene učne moči. Namenjena so predavanja moški in ženski mladini, ki je odrasla ljudski šoli, pristop pa je dovoljen tudi odraslim. Kot vstopnina se določijo primeren mesečni znesek. Predlog je bil soglasno sprejet. Profesor Makso Pirnat, učitelj Vilko Rus in mag. pharm Franc Šavnik pa prevzemo nalogo, da sestavijo podroben načrt za omenjene izobraževalne tečaje in ga v prihodnji občinski seji predlože mestnemu zastopu.

DNEVNE VESTI.

Včerajšnji „Gorenjec“ je priobčil na prvi strani na prvem mestu izjavo naslednje vsebine:

IZJAVA.

Podpisano uredništvo „Gorenjca“ izjavlja, da temelje njegovi članki, naperjeni proti Okrajni bolniški blagajni in njenim nastavljenecem na napačni informaciji. Izjavljamo, da so neopravičeni.

Izrecno preključujemo neutemeljene osebne napade na g. deželnega poslanca in načelnika Cirila Pirca, g. blagajnika Rudolfa Korkalja in nadzornika g. Ivana pl. Premersteina.

Ljubljana, dne 15. julija 1913.

Uredništvo „Gorenjca“.

Nebodigatreba. Naš častiti kranjski klerikalni moniter „Gorenjec“ ima navado, vtakniti svoj nos v vsako stvar. Tako se je tudi obregnil ob Kamilo Theimerjevo, ter jo proglasil analogno svojemu ljubljanskemu zgledu, „Slovenca“, za norčavo in histerično. Kdo njegovih kranjskih urednikov je stavil to diagnozo, ni težko spoznati. Da bo mož s svojo psihiatrično znanostjo še bolj briljiral, je vložila Kamila Theimer tudi proti „Gorenjcu“ ovadbo radi pregreška zoper varnost časti.

Slovenski mecen. Povodom proslave 50letnice „Narodne čitalnice“ v Kranju je podaril veleindustrijalec gosp. Vinko Majdič isti svoto 200 kron. Najsrčnejša zahvala plemenitemu darovalcu!

Doktorjem prava bo promoviran dne 22. julija 1913 ob 1/4 10. uro dopoldne v veliki slavnostni dvorani vseučilišča na Dunaju odvetniški kandidat pri c. kr. deželnem sodišču na Dunaju Ivan Sajovic. Čestitamo!

Slavnostna knjižica in spominske plakete Narodne Čitalnice v Kranju prodajajo se v trgovini g. A. Adamiča prve à K 80 druge à K 1. — Kdor ni imel prilike kupiti istih na ljudski veselici naj se tedaj v omenjeni trgovini omisli te gotovo lepe in znamenite spomine!

„Narodna čitalnica“ v Kranju prosi vse one, ki dozdaj še niso poslali računov za minolo slavnost, da to store vsaj do srede, 23. t. m. Na poznejše prijave se ne bo več oziralo.

Avtomobilska zveza Kranj — Jezersko. Kakor se govori, se namerava vpeljati avtomobilska poštna zveza Kranj — Jezersko. V tej zadevi se je mudil danesvišji poštni uradnik v Kranju. Ako se to uresniči — potrebno je zelo — bi bilo vsem, ki se zanimajo za turisticno in krasote v Kokri in na Jezerskem ustrezno.

Danes zvečer ob pol 9. uri promenadni koncert.

Roparski napad v Kranju. Pod tem zaglavjem so prinesli vsi ljubljanski dnevnikarji, v kateri se slika krvavi napad nekega postopača na tukajšnjega vrtnarja g. Ermana. Obrnili smo se na tukajšnjo orožniško postajo, ki nas pooblašča izjaviti, da o kakem napadu ali poizkušenemu ropu na g. Ermana ne more biti niti govora. Ves slučaj je temeljil na nespornostnem. Stvar sama na sebi je tako malenkostna, da o njej niti ne bi pisali. Le ker bi po takih netočnih poročilih v ljubljanskih in graških dnevnikih mogel trpeti ugled mesta Kranja ter letoviški promet, smo zavrnilo tako površno poročevalstvo.

Seja c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju se bode vršila v četrtek, dne 24. julija 1913 ob 2. popoldne v uradnih prostorih okrajnega glavarstva. Dnevni red: 1. Poročilo o važnejših kurentno rešenih zadevah. 2. Poročilo o prošnjah za priznanje službeno-starostnih doklad: nadučitelju Francu Petriču v Naklem. 3. Poročilo o nadzorovanju ljud. šol v Zalemlogu, Železnikih, Selcih, Bukovcih in Naklem. 4. Poročilo o neki disciplinarni zadevi. 5. Poročilo o popolnitvi učnih mest v Trebiji, Predvoru in Podbrezjah. 6. Poročilo o nagrađenju pouka v ženskih ročnih delih. 7. Poročilo o nagrađenju kmetijskega pouka v izrednih urah. 8. Imenovanje krajno-šolskih nadzornikov. 9. Slučajnosti.

† **Franc Košmelj.** Dne 16. t. m. so pokopali v Železnikih višjega štabnega zdravnika v pokoju, g. Franca Košmelja. Bil je vedno odločno naprednega mišljenja kar je pokazal tudi v svoji oporoki. Zapustil je Ciril-Methodovi družbi 8000 K, telovadnemu društvu „Sokol“ v Železnikih 1000 K in dijaškemu društvu Domovina 1000 K. Blagemu možu bodi zemljica lahka!

Iz Cerkelj. V nedeljo, dne 13. t. m. je imela takozvana kmečka zveza za kranjski okraj nekaj shodek v Cerkljah. Delali so cele škafe vodene politike. Nastopili in govorili so različni „kmetje“. Tako se nam je zopet prikazal za naš okraj velezaslužni Čočov France, državni in deželni poslanec. Prinesel je polno rešeto obljub, katere pa se po njegovem odhodu vsakokrat porazgube v zraku. Temu smo že davno vajeni. Seboj je tudi pripeljal velikega nekmeta, cvet in diko kranjske meščanske zveze, ki sliši na ime „profesorja“ Ceneta Marinka. Taki strokovnjaki naj se brigajo za gimnazijo, kmetje jih bomo lahko pogrešali. Da je bil navzoč naš katoliški „Gvantec“, ki bi lahko poročal, kako se v sveti jezi kravi rog odbije, je ob sebi umevno. Kaj pa Brodar iz Hrastja, tudi ta bi vedel povedati, da se v teh burnih časih težko diha, pa ne pomaga Kmečka zveza, pa ne takozvana Ljudska stranka. Na razne Hrovatiče in Brešarje se itak ne oziram. Taki ptiči ne bodo zavednih kmetov vlekli za nos. Vse skupaj je bilo humbug za nevedneže, ki ne vidijo ped pred svoj nos. V resnici pa se je šlo za zaupnico dež. glavarju dr. Šušteršiču. Gosp. Marinko, zakaj pa niste ljudstvu jasno povedali, kaj piše Kamila Theimer in česa dolži dr. Šušteršiča! Zakaj pa ste rabili nemški izraz „Schweinererei“? Jasnosti je treba, ne pa pesek v oči nevednim kmetom, ki ne vidijo za kulise svojih voditeljev. Tako se je končala ta velepomembna vodena tragedija. Če je kaplanu Hrovatu ostal še kak groš in kako je opravljal službo policista, o tem vam bom v drugič poročal. Kronist.

Iz Trziča. V „Smerdoljubu“ z dne 17. t. m. se je zaletel znan ali neznan dopisnik v tukajšnjega brivca gosp. Sieblerja, ki prodaja napredne

časopiše, češ, da usiljuje svoje časopise tudi kmetom iz Križa, ki se hodijo k njemu briti. Vprašali smo ga sami, in povedal nam je, da njemu pač ni treba vsiljevati naprednih časopisov, ker jih ljudje radi čitajo in hodijo sami po nje. Oni, ki vsiljujejo svoje časopise so pač klerikalci, ki imajo tako vsiljive prodajalce, da prileze pri oknu v hišo in ponuja svojo robo, kakor stari cigan, če ga vržeš pri vratih ven. Že davno smo mislili sprožiti to vprašanje. Od kdaj ima „Slovenec“ dovoljeno prosto kolportazo v Trziču? Ali naša slavna žandarmerija ne vidi, kaj se godi vsako nedeljo dopoldne po trgu? Dopisniku iz Križa pa povemo, da če noče čitati naprednih časopisov, in srkati še nadalje vso modrost iz klerikalnih časopisov, naj pusti Sieblerjeve časopise kar na miru, in naj ostane kar še nadalje oni zatelebani teliček, kakoršen je bil dosedaj. Pa srečno!

Svarilo. Kakor se je izvedelo, skušate „Dansk Depositobank Aktienlokal und Skandinavisk, Commerce und Diskontobank“, ki baje dajeje posojila na osebni in hipotečni kredit, zastopnike nastavljeni, ki naj opozarjajo jemalce posojil na baje ugodne pogoje, pod katerimi se oddajajo posojila. Oni, ki se oglašijo za pošojila, imajo precejšnje stroške za prošnje, ne da bi se jim dalo kako posojilo.

Še eno svarilo. V zadnjem času se večkrat pripeti, da prodajajo trgovci in agentje s stroji obrtnikom in kmetom manj vredne motore in stroje, ki so glede, tehnične kakovosti za uporabo skoraj nesposobni. Dotični prodajalci, agentje, zastopniki itd. niso v nobenem oziru strokovno ali tehnično izurjeni in pridobijo navadno lahkoverne kupovalce le potom posebno pozornost vzbujajočih lepakov, slik in cenikov; za postavitev motorjev ali strojev pa nimajo potrebnih zmožnosti.

Abiturijentom srednjih šol daje informacije v svrhu študij na eksportni akademiji na Dunaju „Jugoslavija“, društvo jugoslovanskih slušateljev trgovskih ved. — Kdor želi pojasnila, naj se obrne na M. Kostanjška, stud. exp., Sv. Štefan, Šmarje pri Jelšah, Stajersko.

Deželna bolnišnica v Ljubljani. Sprejem bolnikov na oba kirurški oddelki deželne bolnice se je do preklica omejil le na nujne slučaje.

Nova orožniška postaja se je ustanovila v Goričah pri Predvoru. Tej postaji pripadajo iz občin Predvor in Križe sledeče vasi: Golnik, Maljeno Brdo, Novake, Senično, Spodnje Veterno, Zgornje Veterno, Gojzd, Matiček, Kamjek, Zavodo, Letence, Spodnje in Zgornje Tenetiše, Goriče, Srednja Vas, Zalog, Svarje, Trstenik, Povelje, Babni Vrt, Pangeršica, Očadovlje in Žabje.

Strela je udarila v noči od 5. na 6. julija na planini Rakitovec v čredo goved, ki je prenočevala pod nekim drevesom ter ubila 5 volov, eno kravo in 2 breji telici. Skupna škoda znaša približno 2500 kron. Ubija goveda, katero bi bilo zelo težko spraviti v dolino, so zakopali na kraju nesreče. Največ škode ima posestnik Fran Jerala iz Rovt, kateremu je strela ubila kar tri goveda.

Vojna mornarica. C. in kr. vojno ministrstvo je dosedajno mornariško mladeniško šolo v Šibeniku izpremenilo v mornariško podčastniško šolo, katera obstoji iz dveh letnikov in za one, ki niso nemščine zmožni še iz enega pripravljalnega letnika. Šolski obisk traja od 1. septembra do 31. julija vsako leto. V to šolo se sprejemajo mladeniči, ki so dovršili 14. leto. Koleka proste prošnje nasloviti je na c. kr. poveljstvo podčastniške šole v Šibeniku, vlagati jih je pa pri najbližjem dopolnilnem okrajnem poveljstvu in sicer v mesecu juliju. a) Prošnjam je priložiti krstni list, b) izpričevalo aktivnega vojaškega zdravnika glede telesne sposobnosti, c) domovinski list, d) nravnostno izpričevalo, e) zadnje šolsko izpričevalo ali če so pretekli 3 mesece po izstopu iz šole pa od županstva izdano izpričevalo o zadnjem poklicu in poslu. f) Reverz, ki mora biti podpisan od očeta ali varuha prosilčevega in od prosilca samega. Mladeniči, ki dovrše to šolo vsaj z zadostnim vspehom, postanejo takoj podčastniki s primerno plačo. Vso oskrbo mornariških mladeničev pa prevzame mornarični erar, tako da nimajo njih starši ali svojci nikakih stroškov. Pridni mladeniči dosežejo lahko najvišjo, s pravico do pokojnine in z drugimi ugodnostimi zvezano štabno podčastniško šaržo, ter jim je s tem zasigurana ugodna prihodnost. Vsa natančna pojasnila daje pa c. kr. okrajno glavarstvo.

Nam diši kava vedno najbolje
kadar jo skuha mamica
s pravim : Franckom :
„Taka kava je duhteča, ima poln, močan okus in lepo, vabljivo barvo.“

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož **Makso Zaloker, Ljubljana, Krakovski nasip št. 26**, so dosegle dosedaj povsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. 50 26-15

Zahvala.

Odbor Narodne Čitalnice v Kranju si najljubše usoja po tako krasni proslavi društvene petdesetletnice prevzeti tem potom priliko in se najtopeje zahvaliti vsem svojim mnogoštevilnim sodelavcem, ki so iz požrtvovalnosti za društvo in iz navdušenja za sveto narodno stvar tekmovali med seboj, da se proslavi naš jubilej čim svečaneje. Samo temu resnično pravemu navdušenju vsakega posameznika imamo se zahvaliti, da je tako krasno uspela serenada, koncert in veselica ter da je celo naše mesto smatralo te dni za naroden praznik, ki ostane za vedno v spominu slehernemu in na katerega bo Čitalnica in mesto Kranj vsikdar ponosno.

Iz vzroka splošnega sodelovanja se nam ni moglo imenoma zahvaliti vsakomur izmed vseh, zato blagovolite vse vrle požrtvovalne narodne delavke in delavci sprejeti našo odkritosrčno zahvalo z zavestjo, da je vsak v svojem krogu storil več kar mu je nalagalo njegovo narodno in napredno prepričanje.

Poslano.

V poslednjem času razširjajo razni, nama silno naklonjeni ljudje z veliko slastjo govorce, ki bi znale škodovati na časti najinemu v Ameriki bivajočemu sinu. Pristojni konzulat v Clevelandu, na katerega sva se obrnila za pojasnilo, pa ne ve o kakem hudodelstvu prav ničesar. Vse govorce so torej laž in opozarjava, da bo deva brez usmiljenja kazensko preganjala vsakega nesramnega obrekovalca.

Rajko in Alojzija Potuček.

Redka nakupna prilika!

103 Prodalo se bo v kratkem času 4-2

Ilepo posestvo

35 oralov, gospodarsko poslopje v dobrem stanu. Četrť ure oddaljeno od Kranja.

Pojasnila daje proti znamki za odgovor JOSIP NOVAK, Jama, p. Stražišče pri Kranju.

Prevozno podjetje za Kranj in okolico

je v Kranju, Kokriško predmestje pri 'Zvezdi'.

1-10 106

Tam se prejema vsa tozadevna naročila.

FRANC KURALT.

Pozor, trgovci in peki!

Na splošno zahtevanje sem otvoril v **KRANJU** stalno zalogo, znane najboljše, povsod priljubljene 105 3-2

Ofenpester moke

iz mlina

Prve Ofenpester akcijske družbe paromlinov v Budimpešti

kar blagovolite vzeti na znanje, ter prosim, da me počastite, kakor doslej z Vašimi cenjenimi naročili.

Glavno zastopstvo tvrdka

Ivan Lininger, Ljubljana.

Stalne zaloge: Kranj, Ljubljana, Celje, Ptuj, Maribor in Gradec.

Ideal gospodinje

je

 Singer šivalni stroj

Dobivajo se v vseh prodajalnah, ki imajo poleg stoječi S-izvesek ali po naših potnikih.

Singer Co. deln. družba šivalnih strojev
Kranj, Glavni trg št. 119.

75 19-6

Pozor, kupovalci!

Nova trgovina v Kranju s špecerijskim blagom, oljnatimi in suhimi barvami, deželnimi pridelki, moko, otrobi, žganjem, steklom, kuhinjsko in emajlirano posodo.

Kdor hoče kupiti dobro in sveže blago, naj se potruđi v trgovino

Osvald Dobeic, Kranj

93 29-5

Glavni trg (pri Krisperju.)

kjer se prepriča vsak, da je tamkaj res dobro in točno postrežen. — Posebno se priporočam gostilničarjem in nevestam, da si predno kupijo svoje potrebščine, ogledajo mojo bogato zalogo raznoterega porcelana, križev brez in s pokrivalom, stekla in kuhinske posode po najnižjih cenah!

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3. 12-5

Vloge obrestuje po

4 1/2 %

Denarnega prometa do konca leta 1912

vlog rezervnega zaklada

660 milijonov kron,

42 milijonov kron,

1 mil. 330 tisoč K.

Vloge obrestuje po

4 1/2 %

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

KOLESARJI, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in poštne**
prosto prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913 za kolesa in posamezne dele.

Poglejte pa pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgo-
vinah in uvideli boste, da vodimo prvovrstno blago po najnižjih,
brezkonkurenčnih cenah. 72 10—13

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12, specialna trgo-
vina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-29

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža,
je slavnemu občinstvu vsak delavni
dan od 8. ure zjutraj do 5. ure po-
poldne in ob nedeljah od pol 8. ure
zjutraj do 11. ure dopoldne, izven ve-
likih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina

17-29

Rudolf Kokalj, Kranj

Priporočam svoja

izvrstna, zjamčeno pristna
dolenjska, metliška, štajerska in istrijska

vina

v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Veletrgovina

15-29

A. Adamič :: Kranj

priporoča

galanterijsko, norimberško in modno blago,

perilo in pletenine, klobuke, čepice.

Damske pasove.

Velika zaloga otročjih vozičkov in potovalnih kovčkov po tovarniški ceni.

Lastna vrvarna v Ljubljani.

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otročjih vozičkov.**

Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže **Budjeviško pivo**
ter pristna vina in dobro kuhinjo

Krasen senčnat vrt

4 52-29

18-29

Eternit

najboljše strešno kritje

prodaja najceneje tvrdka

Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7-29

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-27

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

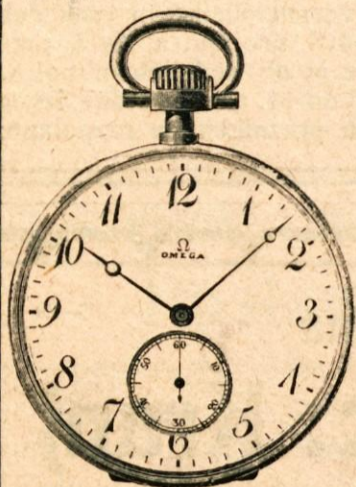
najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschwegermilo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vsrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

12-29

Rudolf Rus

urar v Kranju poleg lekarne

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup

gramofonov in optičnega blaga.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna naznanila, pisma, zavitke, račune, bolete, cirkularji, letake, vabila, lepake, posmrtnice,

jukste, trgovske karte, knjige v vseh velikostih, troškovniki, brošure, časopisi in sploh vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah izvršuje v najelegančajši obliki, hitro in najcenejše.

Semenska ajda črna in siva.

Veletrgovina J. & A. Majdič, Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznani najboljši dalmatinski portland cement **„Salona“** za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Gnojila za ajdo: superfosfat in kostna moka.

Inkarnat (rdeča detelja)

Seme gorenjske repe.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju poprej C. Pleiweiss

priporoča svojo bogato zalogo vedno največjega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

poletno sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-29

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³ / 0 / 0
4 / 4 / 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.